

სილვია პლათი

ზარხუფი

დიდგენს
გიგლოთუქა

სილვია პლათი
ზარსუფი

Sylvia Plath
THE BELL JAR

ინგლისურიდან თარგმნა ლელა სამნიაშვილმა

© Sylvia Plath, 1963

Published with the arrangement of Faber And Faber Limited.

All rights reserved.

© გამომცემლობა „დიოგენე“, 2014, 2023

ყველა უფლება დაცულია.

ISBN 978-9941-11-571-4

www.diogene.ge

ელიზაბეთსა და დევიდს

უცნაური, სულის შემხუთავი ზაფხული იდგა. ის ზაფხული, როზენბერგები ელექტროსკამზე რომ დასვეს, მე კი მოულოდნელად ნიუ-იორკში ამოვყავი თავი. სიკვდილით დასჯის წარმოდგენაც კი გონებას მიბნელებს. არადა, იმ ზაფხულს გაზეთები მხოლოდ ამაზე წერდნენ. ყოველი ქუჩის კუთხიდან, ყოველი მეტროს სადგურის მიწის თხილის სუნით აქოთებული ხახიდან უზარმაზარი მყვირალა სათაურები პირდაპირ მე მომშტერებოდა. რა თქმა უნდა, ამ ყველაფერთან არაფერი მაკავშირებდა, მაგრამ სულ იმის წარმოდგენას ვცდილობდი, რას უნდა გრძნობდეს ადამიანი, როდესაც ყველა ნერვი ცოცხლად ეწვის.

ამაზე საშინელს ქვეყნად ვერაფერს წარმოვიდგენდი.

ნიუ-იორკი თავად იყო საზარელი. დილით, ცხრა საათისთვის, ღამის განმავლობაში როგორღაც დაგროვილი მოჩვენებითი სიგრილე ტკბილი ზმანების ბოლო ლანდივით ქრებოდა. ბაცი ნაცრისფერი ქვაფენილებით ქუჩები მზის გულისკენ მიიკლაკნებოდნენ, ზედ მანქანების პრიალა სახურავები უელავდათ და თვალებსა და ყელში მშრალ, ვერცხლისფერ მტვერს მაყრიდნენ.

როზენბერგების ამბავი ვერაფრით ამოვიგდე თავიდან. რადიოსა და ოფისში მათ შესახებ იმდენს ლაპარაკობდნენ, რომ ბოლოს იგივე შეგრძნება ამეკვიატა, როგორიც მაშინ, გვამი რომ ვნახე პირველად. გვამის თავი, თუ თავისგან რაც იყო დარჩენილი, რამდენიმე

კვირის მანძილზე საუზმის დროს ერბოკვერცხისა და ბადი უილიარდის სახის მიღმა მელანდებოდა. და მალე ისეთი განცდა გამიჩნდა, თითქოს იმ გვამის თავს ყველგან თან დავაპორწიალებდი ძაფზე გამოზმული შავი, უცხვირო, ძმრის სუნით გაჟღენთილი ბუშტივით.

იმ ზაფხულს ვგრძნობდი, ყველაფერი რიგზე რომ ვერ მქონდა: ერთადერთი, რაზეც ფიქრი შემეძლო, როზენბერგები იყვნენ და კიდევ ის, რომ ნამდვილი სიბრიყვე იყო მთელი იმ მოუხერხებელი, ძვირფასი სამოსის ყიდვა, ახლა გამხმარი თევზებივით რომ ეკიდა ჩემს გარდერობში; და კიდევ ის, რომ კოლეჯში წლების მანძილზე დაგროვილი ჩემი პატარ-პატარა წარმატებები ერთბაშად გაქარწყლდა აქ, მედისონ ავენიუს კრიალა მარმარილოსა და მინის ფასადების ფონზე.

არადა, წესით, უბედნიერეს გოგოდ უნდა მეგრძნო თავი.

მშვენივრად ვიცოდი, რომ ათასობით ამერიკელი კოლეჯის მოსწავლე გოგონა შემომნატრებდა, თუნდაც ჩემი ბლუმიנגდეილში ნაყიდი ოცდაჩვიდმეტი ზომის ტყავის ფეხსაცმლის, ქამრისა და მათთან კარგად შეხამებული საფულის გამო; და ვინც კი მნახავდა იმ ჟურნალში დაბეჭდილ ფოტოზე, რომელთანაც თორმეტივე ფინალისტი ვთანამშრომლობდით – ფეშენებელურ ბარში, ხელში მარტინით სავსე ჭიქით, ხელოვნური ფარჩის ვინრო ვერცხლისფერ კორსაჟსა და თეთრი ტულის ღრუბელივით ფუშფუშა ქვედატანში გამოწყობილს, ამ ფოტოსთვის სპეციალურად დაქირავებული ამერიკული გარეგნობის ახალგაზრდა მამაკაცების გარემოცვაში – იფიქრებდა, ეს გოგო მართლა მაგარ დროს ატარებსო.

„შეხედეთ, რა არ ხდება ამ ქვეყანაში“, – იტყოდა ჩემი მნახველი, – „გოგონა ცხრამეტი წლის განმავლობაში რომელიღაც მივარდნილ ქალაქში ცხოვრობს. ისეთი ღარიბია, რომ ჟურნალის გამოწერაც კი არ შეუძლია, მერე კოლეჯისათვის სტიპენდიას იღებს, იქ კიდევ ათასნაირ ჯილდოს იღებს და აი, უკვე ნიუ-იორკის ბატონ-პატრონადაც კი გრძნობს თავს“.

მაგრამ არაფრის ბატონ-პატრონი არ ვიყავი, საკუთარი თავისაც კი. დავჩაქჩაქებდი სასტუმროდან ოფისში და იქიდან წვეულე-

ბებზე და მერე უკან, სასტუმროში და მერე ისევ ოფისში... წესით, დანარჩენი გოგოებივით აღტაცებული უნდა ვყოფილიყავი ამ ამბით, მაგრამ თავს ვერაფერს ვუხერხებდი. გაყურებული და ცარიელი ვიყავი, როგორც ტორნადოს თვალი, აურზაურით გარშემორტყმული, წინ ბრმად, მძიმედ რომ მიიწევს.

როგორც აღვნიშნე, სასტუმროში თორმეტნი ვიყავით.

თორმეტივემ მოდების ჟურნალის კონკურსში გავიმარჯვეთ: ესეები, მოთხრობები, ლექსები და სარეკლამო განცხადებები დავწერეთ და ჯილდოდ ნიუ-იორკში ერთთვიანი სამუშაო მოგვცეს, საცხოვრებლით უზრუნველგვყვეს და საჩუქრებით, ბალეტისა და მოდების ჩვენებებზე დასასწრები ბილეთებით, ძვირად ღირებული სალონების საშვებით, ჩვენი ინტერესების სფეროებში მოღვაწე წარმატებულ ადამიანებთან შეხვედრების საშუალებითა და ჩვენს გარეგნობასთან დაკავშირებული რჩევებით აგვაკესეს.

დღემდე შემომრჩა თაფლისფერთვალეზა და ნაბლისფერთმიანი გოგონასთვის განკუთვნილი პარფიუმერიის კომპლექტი: ყავისფერი ტუშითა და ფუნჯით, თვალის ცისფერი საცხით ამოვსებული ციციქნა ღრმულით, პანია, ცალ მხარეს სარკიან კოლოფში მოთავსებული ვარდისფერი და წითელი პომადებით. იმდროინდელი სათვალის თეთრი პლასტმასის ბუდეც მაქვს – ფერადი ნიჭარებითა და დელფინებით მოხატული, ზედ მიკრული პლასტმასის მწვანე ზღვის ვარსკვლავით.

რა თქმა უნდა, მალევე მივხვდი, რომ მთელი ეს ჩვენი საჩუქრები მშვენიერი უფასო რეკლამის საშუალება იყო ლონისძიებაში ჩართული ფირმებისათვის. თუმცა ამის გამო ცინიზმი ჩემგან ნამდვილი უმადურობა იქნებოდა. არადა, ამ საჩუქრების ცვენამაც მაგრად შემარყია. მერე კარგა ხანს თვალისგან შორს ვმაღავდი ამ ყველაფერს. მაგრამ როცა გამოვჯანმრთელდი, კარადებიდან ისევ გამოვალაგე ეს ნივთები და სახლში მიყრია დღემდე. იმ პომადებს ზოგჯერ ახლაც ვხმარობ. გასულ კვირას კი სათვალის ბუდეს პლასტმასის ვარსკვლავი ავაცალე და ბავშვს მივეცი სათამაშოდ.

ასე რომ, თორმეტნი ვიყავით და თორმეტივე ერთ სასტუმროში, ერთსა და იმავე სართულზე, ერთსა და იმავე მხარეს, ერთადგილიან ოთახებში მოგვათავსეს. იქაურობა ჩემი კოლეჯის საერთო საცხოვრებელს მაგონებდა. ეს ჩვეულებრივი სასტუმრო არ იყო – მხედველობაში მაქვს ისეთი სასტუმროები, სადაც ქალები და კაცები ერთ სართულზე, ერთმანეთის გვერდიგვერდ ცხოვრობენ.

ეს სასტუმრო, „ამაზონი“, მარტო ქალებს ემსახურებოდა. აქ ძირითადად ჩემი ასაკის გოგოები ცხოვრობდნენ – იმ მდიდარი მშობლების ქალიშვილები, რომლებსაც სურდათ, დაწმუნებულები ყოფილიყვნენ, რომ მათ ასულებს მამაკაცების მხრიდან ცდუნებისაგან საიმედოდ დაიცავდნენ. ყოველი მათგანი ძვირად ღირებულ, კეტი გიბსის ტიპის სამდივნო სკოლაში სწავლობდა. აი, ისეთში, ქუდით, წინდებითა და ხელთათმანებით რომ უნდა იარო. ან კიდევ, უკვე დამთავრებული ჰქონდათ ამგვარი სასწავლებელი და სახელმწიფო მოხელეების მდივნებად მუშაობდნენ, ნიუ-იორკში რჩებოდნენ და იცდიდნენ, ხელს როდის სთხოვდათ რომელიმე კარიერისტი.

ეს გოგოები ჩემს თვალში ძალიან ცხოვრებამობეზრებულებს ჰგავდნენ. მინახავს, როგორ ისხდნენ სასტუმროს სახურავზე, ამთქნარებდნენ, ფრჩხილებს ილაქავდნენ და მზის გულზე ბერმუდებიდან ჩამოყოლილი ფერის შენარჩუნებას ცდილობდნენ. მართლა აუტანლად ცხოვრებამობეზრებულებს ჰგავდნენ. ერთს გამოველაპარაკე და მითხრა, რომ მობეზრებული ჰქონდა იახტებიც, თვითმფრინავებით ფრენაც, საშობაოდ შვეიცარიაში ციგურაობაც და ბრაზილიელი კაცებიც.

ასეთი გოგოები ცუდად მხდიან. შურისაგან ლაპარაკის უნარი მერთმევა. ნიუ-იორკში ამ ვიზიტს თუ არ ჩავთვლით, ცხრამეტი წლის გოგოს ნიუ-ინგლანდიდან ფეხი არ გამომიდგამს. ახლა ეს ჩემი პირველი ნამდვილი შანსი იყო. მაგრამ, აი, ვიჯექი გაყურებული და ეს შანსიც თვალსა და ხელს შუა მიქრებოდა.

მე მგონი, ჩემი ერთ-ერთი უბედურება დორინი იყო.

დორინისთანა გოგო მანამდე არ მენახა. სამხრეთიდან, ელიტარული კოლეჯიდან იყო. შაქრის „ბამბასავით“ აფუებული, მბზინავი

თეთრი თმა და მარმარილოსავით კრიალა, გამჭოლი ცისფერი თვალები ჰქონდა. ტუჩებზეც გამუდმებით ირონია ეხატა. ავი ღიმილი კი არა, არამედ რალაც იდუმალი, მომხიბლავი ირონია. თითქოს მის გარშემო ყველა წაისულელებდა და თვითონ კი შეეძლო ნებისმიერზე რამე სასაცილო ეთქვა.

დორინმა თავიდანვე გამომარჩია. მაგრძნობინა, რომ სხვებზე გამჭრიახი ვიყავი და ბევრს მაცინებდა. საკონფერენციო მაგიდასთან ჩემ გვერდით ჯდებოდა ხოლმე და როცა პატივსაცემი სტუმრები სიტყვით გამოდიოდნენ, ყურში ათასგვარ რამეს ჩამჩურჩულებდა სარკაზმით.

როგორც მითხრა, მის კოლეჯში ისე თავგამოდებით მისდევდნენ მოდას, რომ ყველა გოგოს კაბის შესაფერისი ქსოვილის საფულე დაჰქონდა. კაბასთან ერთად საფულესაც იცვლიდნენ. ამ დეტალმა ჩემზე დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა. ეს ხომ იმ ბრწყინვალე, მდიდრული, ფერადი ცხოვრების ამსახველი დეტალი იყო, მე რომ მაგნიტივით მიზიდავდა.

ერთადერთი, რისთვისაც დორინი მეც მლანძღავდა, ჩემი სიბეჯითე იყო.

– რას აკლავ თავს? – ახლაც ჩამაცვივდა. თავისი ატმისფერი აბრეშუმის ღამის პერანგისამარა ჩემს სანოლზე მოკალათებულიყო და ვიდრე მე ერთ ცნობილ რომანისტთან ჩემი ინტერვიუს მონახაზს ვბეჭდავდი, გაყვითლებულ ფრჩხილებს იქლიბავდა.

დორინის ღამის პერანგი საგანგებოდ უნდა აღინეროს. ჩვენ, დანარჩენებს, ბამბის გახამებული საცვლები და დალიანდაგებული ხალათები გვეცვა. დორინი კი გრძელ, თავიდან ფეხებამდე გამჭვირვალე ნეილონსა და მარმაშში იყო გამოწყობილი. ზემოდანაც კანისფერი, რალაცნაირი მუხტისაგან სხეულზე მიკრული მოსასხამი ეცვა. მუდამ უცნაური, ოფლის მსგავსი სუნი ასდიოდა, რომელიც ხელში მოსრესილი გვიმრის ფოთლის მოტკპო სუნსაც მაგონებდა.

– შენც ხომ იცი, ბებერი ჯეი ქისტვის სულ ერთია, ხვალ მიუტან თუ ორშაბათს, – დორინმა სიგარეტს მოუკიდა და კვამლი ნელ-ნელა გამოუშვა ნესტოებიდან. – ჯეი ქი ალქაჯსა ჰგავს, –

მაგარი გოგოს ტონით განაგრძო, – სანაძლოს დავებ, გული რომ არ აერიოს, მაგის ბებერი ქმარი სინათლეს აქრობს, ვიდრე მიუახლოვდება.

ჯეი ქი ჩემი უფროსი იყო და მიუხედავად ყველაფრისა, რითაც დორინი ამკობდა, ძალიანაც მომწონდა. ის არ იყო მოდების ჟურნალის რიგითი თვალეფახულა და სამკაულებულარუნა ლამაზმანი. ჯეი ქის ტვინი ჰქონდა. ამიტომ მის უხეშ გარეგნობას ჩემთვის არავითარი მნიშვნელობა არ გააჩნდა. რამდენიმე ენა იცოდა და ყველა ცნობილ მწერალს იცნობდა.

შევეცადე, ჯეი ქი მკაცრი სამუშაო ტანსაცმლისა და ქუდის გარეშე, ქმართან ერთად ლოგინში წარმომედგინა, მაგრამ არაფერი გამომივიდა. საერთოდ, ყოველთვის მიჭირდა ლოგინში ხალხის წარმოდგენა.

ჯეი ქი ჩემთვის სულ რაღაცის სწავლებას ცდილობდა. ყველა მოხუცი ქალბატონი, ვისაც კი ვიცნობდი, სულ რაღაცის სწავლებას ცდილობდა ჩემთვის. უცებ გადავწყვიტე, რომ არაფერიც არ ჰქონდათ ჩემთვის სასწავლებელი და საბეჭდი მანქანა დავხურე.

დორინი გაიბადრა:

– აი, ახლა ჭკვიანი გოგო ხარ!

ამ დროს კარზეც გაისმა ვიღაცის კაკუნი.

– ვინ არის? – ვიკითხე ადგილიდან.

– მე ვარ, ბეტსი. ნვეულებზე მოდიხარ?

– ჰო, ვაპირებ, – კარის გაუღებლად გაუჭი დიალოგი.

ბეტსი პირდაპირ კანზასიდან ჩამოაბრძანეს ქერა მძიმე ნაწნავითა და უმანკო ღიმილით. მახსოვს, ერთხელ მე და ბეტსი ოფისში დავგვიბარეს. ვიღაც ლაბაზიან, ზოლიან პიჯაკში გამონყობილ ტელეპროდიუსერს თავის გადაცემაში სურდა რაიმე კუთხით ჩვენი წარმოჩენა. ჰოდა, ბეტსიმაც დაიწყო კანზასში სიმინდის დედალი და მამალი ჯიშების ამბის მოყოლა. ისეთი აღელვებით ყვებოდა იმ სიმინდების სულელურ ამბავს, პროდიუსერს თვალეფახულაზე ცრემლებიც კი მოადგა, მაგრამ ბოლოს განაცხადა, რომ, სამწუხაროდ, არ შეეძლო ამ მონათხრობის თავისი გადაცემის მასალად გამოყენება.

მოგვიანებით, „ბიუთის“ რედაქტორმა ბეტსი თმის შეჭრაზე დაიყოლია და მისგან გარეკანის გოგო შექმნა. დღემდე თვალწინ მიდგას რეკლამა – ბეტსის მოლიმარი სახე და წარწერა: „ფ. ქ.-ის მეუღლეც „B. H. Wragge“-ის ტანსაცმელს იცვამს“.

ბეტსი ყოველთვის მთხოვდა, მასთან და სხვა გოგოებთან ერთად მევლო. თითქოს როგორღაც დორინისაგან ჩემს დახსნას ცდილობდა. დორინს არასოდეს სთავაზობდა არაფერს და ესეც, თავის მხრივ, ზურგსუკან გლეხუჭას ეძახდა.

– გინდა ჩვენი ტაქსით წამოსვლა? – ბეტსიმ კარის იქიდან მკითხა.

დორინმა მანიშნა, უარი უთხარიო.

– გმადლობ, ბეტსი, – ვუპასუხე, – დორინთან ერთად მივდივარ. კარგო, მითხრა ბეტსიმ და დერეფანს გაუყვა.

– რომ მოგვებურდება, წამოვიდეთ – შემომთავაზა დორინმა და სიგარეტი ჩემი სანოლის ლამფის ძირზე ჩააქრო, – მერე ქალაქში გავიაროთ. მაგათი წვეულებები ჩვენი სკოლის დარბაზში გამართულ ბუზაჩემის დროინდელ ცეკვებს მაგონებს. ვერ ვიგებ, რაში სჭირდებათ ყოველთვის იელის ბიჭების დაპატიჟება. რა შტერები არიან!

ბადი უილიარდიც იელში სწავლობდა. გამახსენდა და გავიფიქრე, ამ ბიჭის პრობლემაც სიმტერეა-მეთქი. არა, რა თქმა უნდა, კარგ ნიშნებს იღებდა და ვილაც საძაგელ ოფიციაინტთან, სახელად გლედისთანაც მოახერხა რომანის გაბმა, მაგრამ ინტუიციის ნატამალი არ გააჩნდა. აი, დორინს კი მართლა მაგარი ინტუიცია ჰქონდა. რასაც კი იტყოდა, ჩემს საკუთარ შინაგან ხმას ჰგავდა.

პიკის საათმა მოგვისწრო. ჩვენი ტაქსი ბეტსის ტაქსის გვერდით გაიჭედა მესამე ტაქსის წინ, რომელშიც კიდევ ოთხი გოგო იჯდა. ძვრაც არ იყო.

დორინი გადასარევედ გამოიყურებოდა. უსახელო, თეთრი აბრეშუმის კაბა კორსეტზე ეცვა, პუდრის ქვეშ კანი ოქროსფრად უბრწყინავდა და ისეთი სურნელი ასდიოდა, თითქოს მთელი პარფიუმერიის მალაზია მოჰქონდა თან.

შავი, ჭრაჭუნა, ტანზე მომდგარი სალამოს კაბა მეცვა, რომელიც ორმოცი დოლარი დამიჯდა. ეს იმ უთავბოლო შენაძენის ნაწილი იყო, რომელსაც ჩემი სტიპენდია მაშინვე მივახარჯე, როცა შევიტყვე, რომ ნიუ-იორკში წამსვლელ იღბლიანთა შორის აღმოვჩნდი. კაბა ისე ღრმად იყო ამოჭრილი, რომ შიგნით ბიუსტჰალტერს ვერ ვიცივამდი, მაგრამ ამას დიდი მნიშვნელობა არც ჰქონდა, რადგან თითქმის ბიჭვით ბრტყელი ვიყავი... თან, ზაფხულის ცხელ ღამეებში რაც შეიძლება თხლად მიყვარდა ჩაცმა.

ქალაქმა მზეზე გარუჯული კანი გამიფერმკრთალა და ჩინელივით ყვითელი გავხდი. წესით, კაბისა და კანის ფერის გამო უხერხულად უნდა მეგრძნო თავი, მაგრამ დორინთან ყოფნა უდარდელს მხდიდა. თავს ჭკუის კოლოფად და დიდ ცინიკოს ვინმედ ვგრძნობდი.

როცა ჩვენი ტაქსისაკენ ლურჯ ტილოს პერანგსა და კოვზოურ ჩექმებში გამონყობილი კაცი წამოვიდა, არავითარი ილუზია არ გამჩენია. მშვენივრად ვიცოდი, რომ დორინმა მოხიბლა. ის კაცი ბარის წინ, ქოლგის ქვეშ იჯდა და ჩვენი ტაქსიც იქიდან შეამჩნია. გზა გაჩერებულ მანქანებს შორის გამოიკვლია და მანქანის ღია ფანჯარას გამომწვევად ჩამოეყრდნო.

– შეიძლება ვიკითხო, რას აკეთებს ორი მომხიბლავი გოგონა ასეთ მშვენიერ სალამოს ტაქსიში მარტოდმარტო?

ფართო, ქათქათა, კბილის პასტის სარეკლამო ღიმილი ჰქონდა.

– წვეულებაზე მივდივართ, – იძულებული ვიყავი, მე მეპასუხა, რადგან დორინი რატომღაც დაბნეული ჩამტერებოდა თავის თეთრი აბრეშუმის საფულეს.

– რა მოსაწყენია, – თქვა კაცმა, – ამის მაგივრად, იქნებ ბარში შემომიერთდეთ ჭიქა სასმელზე? მეგობრებიც გველოდებიან, – გვითხრა და მაგიდის გარშემო შემომსხდარი რამდენიმე უბრალოდ ჩაცმული კაცისაკენ მიგვანიშნა. ისინიც ჩვენკენ იცქირებოდნენ და როცა მივხედეთ, სიცილი დაიწყეს.

ეს სიცილი გაფრთხილებად უნდა მიმელო. სიცილი კი არა, საქმეში ჩახედული კაცების ხითხითი უფრო იყო. მაგრამ ამასობაში გზა გათავისუფლდა და გავიფიქრე, რომ დროზე თუ არ გადავ-

წყვეტილი, ორი წუთის შემდეგ სანანებელი გამიხდებოდა, რომ ნამდვილი ნიუ-იორკის გაცნობის ეს შანსიც ხელიდან გავუშვი და ისევე რედაქციის მიერ ჩვენთვის გულდასმით დაგეგმილ გზას გავუყევი.

– აბა, რას იტყვი, დორინ? – ვიკითხე.

– აბა, რას იტყვი, დორინ? – გაიმეორა კაცმა და თავისი ფართო ღიმილი მოაყოლა. ახლაც ვცდილობ და არ შემიძლია იმ კაცის სახის წარმოდგენა ღიმილის გარეშე. მგონი, გამუდმებით იღიმოდა. ღიმილი მისთვის ბუნებრივი მდგომარეობა იყო.

– კარგი, – თქვა დორინმა და მე კარი გავაღე. ტაქსიდან სწორედ იმ დროს გადმოვედი, როცა ის-ის იყო, ადგილიდან იძვრებოდა და სამივენი ბარისაკენ გავეშურეთ. მუხრუჭის ქრიალს დარტყმის ხმა მოჰყვა.

– ეი, თქვენ! – ჩვენს მძღოლს განრისხებული, აჭარხლებული სახე სარკმლიდან გამოეყო, – ჭკუიდან შეიშალეთ?!

მანქანა ისე სწრაფად დაამუხრუჭა, რომ უკან მომავალი ტაქსი ზედ მიეჯახა და დავინახეთ, შიგნით მჯდარი ოთხი გოგო ძირს როგორ ჩაყირავდა.

კაცმა გაიცინა, ტროტუარზე დაგვეტოვა, აყვირებულ მძღოლთან დაბრუნდა და ფული გაუნოდა. და მერე ჟურნალის გოგოებით სავსე ტაქსები ერთმანეთის მიყოლებით გასრიალდა, თითქოს ქორწილში მიმავალი, პატარძლის მეგობარი გოგონებით სავსე მანქანები ყოფილიყო.

– წამო, ფრენკი, – უთხრა კაცმა თავისი მეგობრების ჯგუფიდან ერთ-ერთს და დაბალი, ჩასუქებული ჯეელი ბარში შემოგვყვა.

ისეთი ტიპისა იყო, მე რომ ვერ ვიტან. სიმაღლეში ხუთი ფუტი და ათი ვარ და დაბალ კაცებთან როცა ვხვდები, ვიკუზები და გვერდზე ვიხრები, რომ უფრო დაბალი გამოვჩნდე. ამ დროს თავს ძალიან სულელურად და მოუხეშავად ვგრძნობ ხოლმე.

წუთით იმედმა გამიელვა, რომ სიმაღლის მიხედვით გავანაწილდებოდი. ეს იმას ნიშნავდა, რომ მე პირველად გაცნობილთან მოვხვდებოდი, რომელიც ექვსი ფუტი მაინც იქნებოდა. მაგრამ ის დორინთან ერთად წინ წავიდა და ჩემთვის წამითაც არ შემოუხე-

დავს. ჰოდა, მეც თავი მოვიკატუნე, თითქოს ჩემ გვერდით მოძუგ-ძუგე ფრენკი ვერც კი დავინახე, და მაგიდასთან დორინთან ახლოს დავჯექი.

ბარში ისე ბნელოდა, დორინის გარდა ვერაფერს ვხედავდი. თავისი თეთრი თმითა და კაბით ისეთი ქათქათა იყო, ვერცხლისფერი გადასდიოდა. მგონი, ბარის სარკეებსაც ირეკლავდა. მე კი თავს ისე ვგრძნობდი, თითქოს ამ ბარში ჩრდილებად გადავდნი და ვილაცის, ჩემთვის აქამდე სრულიად უცნობის, ნეგატივად ვიქეცი.

– მაშ ასე, რას მიირთმევთ? – გვკითხა კაცმა თავისი ფართო ღიმილით.

– რამე ტრადიციულს, – გადმომხედა დორინმა.

სასმელების შეკვეთის დროს ყოველთვის პრობლემები მქონდა. ვისკის ჯინისგან გარჩევა არ შემეძლო და ვერასოდეს ვახერხებდი ისეთი რამის შეკვეთას, რისი გემოც მომეწონებოდა. ბადი უილიარდი და ჩემი ნაცნობი დანარჩენი სტუდენტი ბიჭები, ჩვეულებრივ, ძალიან ლარიბები იყვნენ, რომ ჩემთვის მაგარი ლიქიორი შემოეთავაზებინათ, ან კიდევ, საერთოდ სძულდათ სასმელი. პირდაპირ გასაოცარია, რამდენი სტუდენტი არ სვამს და არ ეწევა. უთვალავს ვიცნობდი ასეთს. ყველაზე გაბედული, რაც ბადი უილიარდმა გააკეთა, ის იყო, რომ ერთი ბოთლი დიუბონი გვიყიდა. ისიც მხოლოდ იმიტომ, რომ დაემტკიცებინა, მიუხედავად იმისა, რომ სამედიცინო ფაკულტეტზე ვსწავლობ, ესთეტი ვარო.

– არაყს დავლევ, – ვთქვი მე.

– რამით? – მომხედა კაცმა.

– სუფთას. ყოველთვის სუფთას ვსვამ, – ვუბასუხე.

ვიფიქრე, თუ ვიტყოდი, რომ ყინულით, ჯინით ან სხვა რამით გაზავებული მინდოდა, სულელი გამოვჩნდებოდი. ერთხელ არყის რეკლამა ვნახე. ლურჯ სინათლეზე, თოვლის ფონზე არყით სავსე ჭიქა იდგა და სითხე ისეთი კამკამა ჩანდა, დავასკვენი, რომ სუფთა არაყი კარგი რამე უნდა ყოფილიყო. საერთოდ კი ჩემი ოცნება იყო, ოდესმე შემეკვეთა სასმელი და აღმომეჩინა, რომ მართლაც მშვენიერი გემო აქვს. არასოდეს მიმართლებდა.

ამასობაში ოფიციალტიც მოგვიახლოვდა და კაცმა ოთხივეს-თვის შეუკვეთა. ეს ჩვენი ნაცნობი ამ ქალაქურ ბარში თავისი სოფ-ლური ტანსაცმლით თავს ისე შინაურულად გრძნობდა, გავიფიქრე, ალბათ ცნობილი ვინმეა-მეთქი.

დორინი აბოლებდა და ხმას არ იღებდა. კაცი კი ისეთი თვალე-ბით შეჰყურებდა, ზოოპარკში რომ მიაშტერდებიან ხოლმე უზარ-მაზარ თეთრ თუთიყუშს და ელიან, იქნებ ადამიანივით დაილაპა-რაკოსო.

სასმელები მოგვიტანეს და სითხე ჩემს ჭიქაში სწორედ ისეთი სუფთა და ქათქათა ჩანდა, როგორც იმ რეკლამაში.

სიჩუმე მომბეზრდა და კაცს ვკითხე, ნიუ-იორკში რას აკეთებ-თ-მეთქი.

იმან ძალდატანებით, ზანტად მოსწყვიტა თვალი დორინის მხარს, – დიჯვი ვარ. ალბათ, გსმენიათ ჩემს შესახებ. ლენი შეფერ-დი მქვია.

– მე გიცნობ, – მოულოდნელად ხმა ამოიღო დორინმა.

– მიხარია, ძვირფასო, ასეთი ცნობილი რომ ვარ, – მთლად ლი-მილად იქცა კაცი და კმაყოფილმა ფრენკის გადახედა.

– ახლა თქვენ მითხარით, საიდან ხართ და რა გქვიათ? – თავი წამოყო ფრენკიმ.

– ეს დორინია, – ლენიმ დორინს შიშველ მხარზე მკლავი მოხ-ვია და მიიხუტა.

ძალიან გავოცდი, რომ დორინმა არაფერი შეიმჩნია. მიბნედი-ლი იჯდა ჩრდილში და ქერად გადაღებილი შავკანიანივით ეგზოტი-კურად წრუპავდა თავის სასმელს.

– მე ელი ჰიგინბოტომი მქვია, ჩიკაგოდან ვარ. – ვთქვი მე. თავი დავიზღვიე. არ მსურდა, რამე, რასაც იმ საღამოს ვიტყოდი ან გავაკეთებდი, ჩემს ნამდვილ სახელთან და ბოსტონურ წარმო-შობასთან ყოფილიყო კავშირში.

– კარგი, ელი, ცოტა ხომ არ გვეცეკვა?

ამ აგურისფერი ზამშის მაღალძირიან ფეხსაცმელში, მოჩაჩულ მისურსა და ცისფერ სპორტულ ქურთუკში გამონყობილ ქონ-

დრისკაცთან ცეკვის წარმოდგენაზე სიცილი ამიტყდა. თუკი ვინმეს ვუყურებ ზემოდან – ცისფერში გამონყობილი კაცები არიან. შავი, ნაცრისფერი, ყავისფერი – ნორმალურია. ცისფერზე სიცილი მიტყდება.

– ხასიათზე არა ვარ, – ცივად ვუთხარი, ზურგი შევაქციე და სკამი დორინისა და ლენისკენ მივაჩოჩე.

ესენი კი ერთმანეთს ისე შეჰყურებდნენ, თითქოს დიდი ხნის ნაცნობები ყოფილიყვნენ. დორინი ჭიქიდან ვერცხლის კოვზით ხილის ნაჭრებს იღებდა და ლენი კიდევ წკმუტუნებდა, ხელით სწვდებოდა და ვითომ ძალღი თუ რაღაც მსგავსი იყო, კოვზიდან ხილის წართმევას ცდილობდა. დორინი ხითხითებდა და კოვზს მაღლა სწევდა.

ბოლოს და ბოლოს, გადავწყვიტე, რომ არაყი საჩემო სასმელი იყო. რაიმე განსაკუთრებული გემო არ ჰქონდა, მაგრამ დაშნასავით ჩამისრიალდა კუჭში და უცებ თავი ყოვლისშემძლედ და ღვთაებრივად მაგრძნობინა.

– ჯობია, ნავიდე, – თქვა ფრენკიმ და წამოდგა.

იქაურობა ისეთი დაბურული იყო, ფრენკის სახეს გარკვევით ვერ ვხედავდი. სამაგიეროდ, შევნიშნე, როგორი წიკვინა, სულელური ხმა ჰქონდა. ყურადღება არავინ მიაქცია.

– ეი, ლენი, შენ ჩემი ვალი გაქვს. არ დაგავინყდეს, ლენი, ჩემი ვალი რომ გაქვს. რა, არ გაქვს?

უცნაურად მომეჩვენა, რომ ფრენკი ვალს ჩვენი, ანუ უცნობების თანდასწრებით ახსენებდა ლენის. ის კი იდგა და ერთსა და იმავეს იქამდე იმეორებდა, ვიდრე ლენიმ ჯიბეში არ ჩაიყო ხელი და მწვანე კუბიურების სქელი დასტა არ ამოიღო. მერე იქიდან ერთი ამოაძვრინა და ფრენკის მიაჩეჩა. მგონი ათდოლარიანი იყო.

– მოკეტე და დაახვიე აქედან.

წუთით გავიფიქრე, ლენი ამას მეც მეუბნება-მეთქი, მაგრამ მერე დორინის ხმა მომესმა: „არ წამოვალ, თუ ელიც არ წამოგვყვება“. ჩემი გამოგონილი სახელი ყოჩაღად აითვისა. არც მე უნდა მიმეტოვებინა.

– ელიც წამოვა. არა, ელი? – თვალი ჩამიკრა ლენიმ.

– რა თქმა უნდა, წამოვალ, – ვუპასუხე. ასე რომ, ფრენკი აორთქლდა და მე კიდევ დორინს ავეკიდე. რაც შეიძლება მეტის ნახვა მინდოდა.

მომწონდა კრიტიკულ მომენტებში ხალხის ყურება. ავტოკატასტროფას, ქუჩის ჩხუბს ან ლაბორატორიის კოლბაში დასპირტულ ემბრიონს ისე გულდასმით ვაცქერდებოდი, რომ საკუთარი განცდა სამუდამოდ მამახსოვრდებოდა. ასე ბევრი ისეთი რამე შევიცანი, სხვანაირად რომ ვერ აღმოვაჩენდი და მაშინაც კი, როცა ეს აღმოჩენა სახტად მტოვებდა ან ცუდად მხდიდა, დაკვირვებას განვაგრძობდი, თავს არ ვანებებდი.

ლენის ბინის ნახვა მართლაც რომ ღირდა.

ნამდვილ რანჩოში ცხოვრობდა, ოღონდ ნიუ-იორკის ცენტრში, მრავალსართულიანი სახლის ბინაში. როგორც აგვიხსნა, ფართობის მისამატებლად ბინას რამდენიმე კედელი მოაცილა, მერე მთელი ოთახი ფიჭვით მოაპირკეთა და შუაგულში ცხენის ნალის ფორმის ფიჭვისავე ბარი ჩადგა. მგონი, იატაკიც ფიჭვის იყო.

ჩვენ ფეხქვეშ უზარმაზარი თეთრი დათვების ტყავები ეყარა. გარშემო, ინდური ხალიჩებით დაფარული დაბალი სანოლების გარდა, ავეჯი საერთოდ არ იყო. კედლებზეც, სურათების ნაცვლად, ირმისა და კამეჩის რქები და კურდღლის თავის ფიტული გამოეფინათ. ლენიმ კურდღლის პანია ნაცრისფერ ცხვირს ხელი მოუთათუნა. ლას-ვეგასში გადავეყარეო, – გვითხრა და კოვბოური ჩექმებით ოთახის სიღრმისაკენ გატკაცუნდა.

– აი, ამას ჰქვია აკუსტიკა! – აღნიშნა ლენიმ და კარს მიღმა მიიმალა.

მერე ჰაერში ყოველი მხრიდან მუსიკა დატრიალდა, მერე ისევ შეწყდა და კვლავ ლენის ხმა გაისმა:

– ეს თქვენი დიჯეი ლენი შეფერდია; და რადგან თორმეტმაც ჩამოჰკრა, ჩვენკენ პოპის საუკეთესო ათეული მოემართება. ვაგონი ნომერი ათი ჩვენს მატარებელში ამ კვირას სწორედ იმ ქერა გოგონას უკავია, უკანასკნელ ხანებში ყველა რომ აგაფორიქათ... და ეს, რა თქმა უნდა, *სანფლაუერია!*